

POGAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

6. číslo

Budyšin, meja 1952

Lětnik 2

Znowa narodzeny! Kol. 3, 1-4

Tež najzasaklišemu hrěšnikej so druhdy zastyska po nowym, kmansim žiwjenju. Hrožbnemu hrěchej njetrjebać wjace služić! Swoje žiwjenje stajic na nowy zaotk. W měrje być žiwy. Hrěch je čłowjekow zahuba.

Znowa so móc narodzić, to je hišće wjace. To rěka so narodzić ze swjateho ducha a być Bože dźěco, haj, dźěco wšehomócného, wěčného Boha a njebyć dale dźěco tutoho swěta. To je žadosć kóždeho wěriwego a zraleho čłowjeka. To je najwyše zbože a mjez pobožnymi najrjeńši titul.

Stusamy do rjady zbóžnych dźěci Božich? Haj! Přetož, štož wěri do mjena našeho Knjeza Jezom Chrysta, je so znowa narodzić a njeprindze do sudženja, ale je do žiwjenja přešo. Je pak naša wěra prawa? Wjele je jich powolaných ale malo je jich wuzwolených. Je Bóh nas, tebjě, mje po swojej wěčne radže wuzwolił? Na jich skutkach dyrbiš jich spóznać! A naše plody su zřědka hdy dobre, ale husto dosć zhnile!

Štó nam praji, hač smy zawěrnje zbóžne dźěci Bože? Znowa so narodzić, to rěka z Boha k Bohu so narodzić.

1. Bóh sam dawa nowe duchowne žiwjenje!

2. Nowe žiwjenje je potajne před čłowjekami.

3. Nowe žiwjenje je směr k Bohu.

4. Z Chrystusom zjewi so jónu tež naše nowe žiwjenje před Bohom a čłowjekami.

1. Sće-li z Chrystusom stanyli, pytajće, štož je horjeka, hdžež je

je Chrystus, kotryž sedzi na prawicy Božej. A stanyli smy z Chrystusom, přetož smy tola na jeho swjate mjeno krćeni po Božej milosći a wěrimy do Chrystusoweho dobyća nad smjerću. Bóh je byl w Chrystusu. Bóh je nas najprjedy lubował. Bóh je swět sam ze sobu wujednał. Bóh je swojeho Syna powysil a sadzil na swoju prawicu. Z tym Bóh wudžela wěčne žiwjenje. My nje-móžemy tomu ničo dodać. Jenož wutrobnje swojeho wumóženja tžakni so radować a Boha we wšěm chwalić. Žane njeměrne prócowanje, žane napinanje mocow a wuwjazowanje rozuma. Bóh dawa nowe žiwjenje. Tež mi?

2. Jenož Bóh wě wo našim nowym žiwjenju. Tuž njemóžeš so swojeho znowanarodženja hordzić. Bóh wšak runje hordym napřećiwo steji. A tón, kotryž dzeń a hodžinu swojeho znowanarodženja nam wě z cylej wěstosću mjenować, hač so tola snano njemyli? Naše žiwjenje je potajne z Chrystusom w Boze. Kaž bě tež Chrystusowe wěrne žiwjenje z Boha potajne před čłowjekami. Wjele jeho widžo a slyšo jeho tole nje-pózna! Tež po jutrach so jenož syle wěriwych zjewi a nic cylemu swětej. My njemóžemy rozsudzić, štož je znowa narodzeny

a štož je jenož po mjenje abo tež po swojim dobrym zdaću křesćan.

3. Bojiš so, hač sy znowa narodzeny? Maš horce žadanje po nowym žiwjenju? Derje tebi! Zbóžni su hlódni a lačni po prawdosći, přetož budžeja nasyceni! Naš tekst nas namolwja: Wustejće so na to, štož je horjeka, nic na to, štož je na zemi. To njerěka, zo je tón najlěpši wučobnik Jezusa, kotryž swoje zemské winowatosće wšě zanjeha, kotryž pytajo to, štož je horjeka, kaž wo snje po zemi běha a njewukupuje drohi čas. Znowa so narodzić rěka, zo mamy směr k Bohu, zo njedamy wot hrěcha so zamylić. Štóž chce k Bohu, ma stróžby rozum, jasnej woči, pomocnej ruce, mjehku wutrobu. Strožnje po tutym swěće pućuje nadžijejo so, zo skónčnje k wrotam wěčnosće dónđže, hdžež jeho potom Bóh Jezom Chrysta dla k sebi wozmje.

4. Haj, a tam so potom wšitko jasnje zjewi před čłowjekami a Bohom, kaž budže tež Chrystus sam zjewjeny jako sudnik wšeho swěta. Tam změje potom wša bojosć wo duše zbóžnosć swój kónč. Wo tuto zjewjenje krasnosće Božeje so wšědnje modlimy: Přińđž k nam twoje kralestwo! Přińđž, Knježe Jezu, haj, přińđž bórže.
W.

Swj. Měrcin

W lěće 335 jěchaše wósomnaclětny oficěr do města Amiens. Před wrotami města prošeše jeho chudy wo smilny dar. Jeho wuhladawši wotća Měrcin ze swojim mječom položcu swojeho wojerškeho plašća a da ju prošace-

mu. Wo snje so potom Měrcinej Zbóžnik zjewi, kotryž praješe: „Měrcin je mje wodžel.“ Na tuto zjewjenje so Měrcin rozsudži, so wojerstwa wzdać a so čisće swojemu Zbóžnikej wěnować. Jako mnich a biskop je Měrcin poha-

Modlće so stajnje k Bohu we wšitkej nuze z próstwu a z džakowanjom w Duchu.

Ef. 6, 18

nam ewangelij předował a je sebi wutrobu luda dobył ze swojej wulkej lubosću. Před wrotami hroda ležeše cylu doľhu zymsku nóc, zo by sej wot knjeza hrodu wboheho jateho wuprosyl. Wón zadžewaše čezkim ch.ostanjam, kotrež běchu na maličkostne přeňdženja postajene. Zlóstnikow je před šibjeńcu wuchował. Kejžor Maximus prošeše jeho sej za hošća, ale podarmo. Pobožny a

sprawny biskop znaješe njepočćiwosć kejžora a tuž njedóndže na hošćinu.

To bě swj. Měrćin, kotrehož katolska cyrkej džensa hišće česći, na kotrehož mjeno bu naš reformator Měrćin Luther džen po jeho narodže, 11. nowembra 1483, wukřćeny a kotrehož dobroćiwý skutk lubosće Sprjowjanski stary wołtar wuchwaluje. W.

Misionski swjedžen w Rakecach

Naši serbscy wótcjo sej skutk so w našich wosadach zaso stary zwonkowneho misionstwa jara wulce wažachu. Rad witany hósć běše kóždy měsac „Misionski posol“, kotryž runje tak lubowachu kaž „Pomhaj Bóh“. Jich mision-ske kolekty a dary běchu woprawdžite wopory, a serbske mision-ske swjedženje z horliwosću wopytowachu. Časy su so přemě-nile. Wójna a doba prjedy je wšelake rozbila. Wosebity dar noweho časa w cyrkwin-skim žiwjenju je serbski cyrkwin-ski džen, na kotryž so lětsa k šestemu razej po wójnje we Wochozach přihotu-jemy. A tola ničo nješkodzi, hdyž

so w našich wosadach zaso stary misionski duch znowa wožiwja. Tomu chceše tež misionski swjedžen služić, kotryž so njedzela, 27. apryla, w Rakecach wotmě.

Nahladna ličba kemšerjow z wosady a tež ze susodnych wosadow so na serbskich kemšach zhromadzi. Wosadny duchowny, farar Šořta, měješe wołtarnu službu a strowješe přitomnych. Ze swjedženskim předarjom běše farar L a z e r - Hodžijski, kiž předowaše wo Rom. 10, 13—18. Wón rěčeše sprěnja wo misionstwje we wšém swěće, zdruha wo misionstwje w našim kraju a ztřeća

Drjewjana cyrkwicka w Sprjawach

Foto Wirth

wo misionstwje w našej duši. Bjez misionstwa njeje žana cyrkej. Misionstwo ničo dale njeje hač cyrkej kiž so hiba, a w cyrkwi dyrbi so přeco něšto hibač, he-wak je wona morwa abo spi. A zo mamy wěc zwonkowneho misionstwa zastupowač ze swo-jim wopominanjom, dobroproše-njom a woporom, so samo wot so rozumi. Misionske polo pak džensa njeje jenož Afrika, Indiska atd., ale tež domizna, přetož „woni njejsu wšitcy ewangeliju poslušni“ (Rom. 10, 16). A runje wot křesćanow młodych cyrkwjow wonka na misionskich polach můžeme w tym nastupanju wjele nawuknyč.

Němske předowanje měješe nowy inspektor Drježdžanskeho hłowneho misionkeho towarstwa, farar Ota Mosik z Drježdžan. Jeho słowa založichu so na Mat. 18, 1—7. Započa z tym, zo praješe, zo lěto 1952 jara wažne budže za mionsku wosadu, dokelž budže w juliju w Němskej swětowa mionska konferenca. Por-njo přenje mionskej konferen-cy w Edinburgu w lěće 1910 je so wjele přeměnjalo. Tehdom bě běly čłowjek z tym přeswědčenym, zo běše wón powołany, brunym a čornym čłowjekam kulturu a křesćanstwo přinjesć a měješe sam so za lěpšeho čłowjeka. Ně-kotři pisani křesćenjo z mision-skich polow běchu tehdom drje přitomni, ale bjez sydla a hłosa, jenož jako „wupołožki“. Nětko pak su woni runoprawni bratřa a tworja samostatnje cyrkwje. A we wjacorym nastupanju mōžeja nam byč z dobrym přikładom. Drje su tež čłowjekajo z čěla

Měrćinowy wołtar w Sprjowjanskim Božim domje

Foto Hajra

a krvě kaž my, ale jene jich wuznamjenuje, mjenujce horjaca lubosć k Jezusej!

Tež popołdnu misioniski inspektor zajimawe rozprawy z misioniskeho žiwjenja w cyrkwi poda, a wječor pokazowa rjane pisane swětłowobrazy w domje za starych, kotrež so wšitkim jara lubjachu. Kolekta cyłeho dnja bě bohata, mjenujce wokoło 400 hr. Wopyt mohl — wosebje ze su-

sodnych wosadow — lěpsi być. Snano tež na njelubym wjedrje ležeše. Z Wujezda nad Tuchorjom běchu z awtobusom přijeli. Wosebje so zwjeselichmy, zo bě tež senior serbskich cyrkwinskih předstejerjow, derje zasluženy doholětny sobustaw Łazowskeje wosadneje cyrkwinskeje rady, knjez H a j e š, přítomny. Rakečenjo cuzych hosći lubje hospodowachu. La.

Boží dom w Celnom Foto Wirth

Ewangelske cyrkwinske zjězdy 1952

Wulki ewangelski cyrkwinski dzeń wotměwa so wot 27.—31. awgusta tutoho lěta w Stuttgarće. Steji pod heslom: „Wuzwolće sebi žiwjenje!“ Zajimawa wěc budže tež poľna zhromadźizna Lutherskeho swětowego zwjazka w Hannoveru wot 25. julija do 3. awgusta 1952. Bliže wo tym mōžeće w němskich wosadnikach a cyrkwinskih nowinach čitać. Tam wězo njemōžeja wšitcy dojeć, dokelž je ličba wobčěžnikow wobmjelowana.

Kōždy Serb pak ma skladnosć, wopytać

Serbski cyrkwinski dzeń we Wochozach

kiž budže, da-li Bōh, 24. a 25. meje (njedzeli Exaudi) tam w luboznej holanskej wjesce.

Boží dom we Wochozach Foto Wirth

Heslo tutoho našeho zjězda rěka: „Wy pak sće Chrystusowi“ (1. Kor. 3, 23). Program budže tajki:

1. Sobotu popołdnu zeńdu so w 3 hodź. serbscy fararjo z cyrkwinskih předstejerjemi a druhimi sobudžetačerjemi w cyrkwi. Tam budžemy so rozrěčować wo wšelakich prašenjach, kiž serbske cyrkwinske žiwjenje nastupaja, wo problemach swětowego nahlada a wo nuznoće ludowomisioniskeho dźěła. Wobchadna rěč tuteje zhromadźizny — kaž wězo cyłeho zjězda — budže s e r b s k a.

2. Sobotu wječor chcemy dale w samsnym kruhu hromadže sedźeć a slyšeć wšelake z wosadneho žiwjenja w Hornjej a Delnjej Łužicy.

3. Njedzeli dopołdnja w 9.30 h. budže swjedzenska Boža služba. Prědować budže naš knjez superintendent M j e r w a z Bukec.

4. Po zhromadnym wobjedže so zaso w Božim domje zeńdžemy, zo bychmy so wjeselili na zynkach cyrkwinskeje hudźby.

5. Popołdnu pak budže hlowna zhromadźizna, kotruž chcemy při rjanym wjedrje něhdže won-

ka na luboznym městnje serbskeje hole wotměć. Tam budžemy widžeć lajsku hru, slyšeć wšelake słowa, pěsnje a spěwy, wosebje budžemy sami spěwać. Wodźić pak budže nas Bože słowo, horjeka mjenowane hes'lo „Wy pak sće Chrystusowi“, kotrež chcemy sebi rozpominać na štworake wašnje:

- Naša cyrkej je Chrystusowa.
- My smy Chrystusowi.
- Naše dźěci su Chrystusowe.
- Cyły swět je Chrystusowy.

A něk přińdźće, lubi serbscy bratřa a lube serbske sotry w Chrystusu Jezusu, zbliska a zdaloka! Njech so kōždy, kiž to hišće njeje činił, hnydom zamołwi pola swojeho fararja, wosebje tón, kiž chce z awtobusom sobujěć. Wo awtobusy so wosady same stara. Prošće pak tež Knjeza cyrkwe, zo by naše předewzaće požohnował! La.

Awta za cyrkwinski dzeń we Wochozach.

Lětsa so wosady same postaraju wo awta. Wosadni njech so na fararja wobroća.

Jan Amos Komensky

360 lět je zašlo po narodže jehneho z najwjetšich pedagogow swěta. Bě to Jan Amos Komensky, abo z lačanskim mjenom Comenius. Běše to mjenujce tehdom pola wučencow nałožk, přeložować mjeno do lačansćiny abo grekšćiny.

J. A. Komensky so narodzi dnja 28. nalětnika 1592 we Wuherskim Brodže na Morawje. Jeho staršej bōrže wumrěštaj a staračerjo so wo njeho wjele njestarachu. Hakle ze 16 lětami woteńdže na lačansku šulu. Potom studowaše na uniwersitomaj w Němskej, hdžež so zezna tež z reformnymi próco-

wanjemi němских pedagogow. Wróciwši so do domizny, skutkowaše jako wučer. Bu potom měšnik bratrowskeje cyrkwe a běše zastojnik wosady w Fulneku. Ale dolho tam njemōžeše w měrje žiwy być. W srjedźnej Ewropje njemdrješe so 30 lětna wōjna. Tež w čěskich krajach spytachu Habsburgojo a katolscy docyła, z namocu potłóčić ewangelsku wěru. 1621 přińdźe katolske španiske wōjsko tež do Fulneka a wupalj město. Komensky dyrbješe swoju swōjbu wopuščić a so schować. Chwilku bě tež na kublach jehneho knjeza.

Na započatku l. 1628 dyrbješe Komenský swoju domiznu wopu-šćić wěry dla. Skutkowaše potom w pólskim Lešnje na gimnaziju. Wot tam pućowaše hač do Jen- dzelskeje, hdžež měješe založić akademiju wědomosćow. Tamneje krajneje wójny dla njemůžeše plan přewjesć. Potom widžimy jeho zaso w Pruskej, w Elbingu.

Na kóncu 30 lětneje wójny bu Komenský wuzwoleny za biskopa Bratrowskeje jednoty a zasydli so znowa w Lešnje. Po dwěmaj lětomaj woteńdže do Wuherskeje, hdžež bě přeprošeny wot sedmi- hródskeho wjercha, zo by tam za- ložil šulu po swojich planach. Štyri lěta tam poby. A zaso so wróci do Lešna. Tu potrjechi jeho nowe wulke njezbože. We šwed- sko-pólskej wójnje zničachu Po- lacy zaso Lešno. Hłownje chěža Komenskeho sta so wopor njem- drych wojakow. Komenský nje- zhubi jenož wšitke swoje wob- sedženstwo, ale spali so tež ma- terial k hobrskemu česko-lačan- skemu słownikej, za kotryž zbě- raše Komenský maćiznu nimale 50 lět. Můžeme sej předstajić, kajka rana to za jeho bě!

Chory bludžeše so potom Ko- menský po Němskej. Tu skónč- nje přija jeho Laurentius Geer a da jemu přebytk w Amster- damje. Čežko pruwowany starc

rjaduje a dokončuje tu swoje spisy. Wumré dnja 15. nazym- nika 1670 a je pohrjebany w cyr- kwi w Naardenje w Nižozemskej (Holland).

Komenský bě wulki pobožny mysler. Napisa cyły rjad nabož- nych knihi. Hłowny wobsah je hluboka wěra do Boha. Jenož pola jeho namaka čłowjek měr a pokoj.

Wjetši pak je wuznam Komen- skeho na polu pedagogiki, na polu šulstwa. Pisa wučbne knihi. Wě- nuje so hlownje wuwučowanju cuzych rěčow, ale tež maćernej rěče. Zo by šulerjam wuknjenje wolóžil, wuda jako přeni wučbnu knihu z wobrazkami. Je to tak mjenowany „Orbis pictus“ (Swět we wobrazach). Prócowaje so tež wo šulsku reformu, wo systema- tisku šulsku wučbu za hólcow a holcy, a bjez rozděla stawa. Ma so wuwučować w maćernej rěči! Šula ma wukublować za žiwjenje! A tajkich planow měješe hišće wjace. To běchu tehdom dospol- nje nowe nahlady, direktnje re- wolucionarne nahlady. Jako pe- dagog, jako wučenc a docyla jako čłowjek je Komenský po cyłym swěće česćeny a připóznaty. Tak da Nižozemska pódu, na kotrejž steji cyrkej, w kotrejž Komenský pohrjebany leži, českosłowakske- mu statej. H. H.

Wochozy

Mało Serbow znaje rjanu za- njesenu holansku wjesku Wocho- zy, ale črjódka Wochožanow znaje wulki džěl našeje Hornjeje Łu- žicy. Hižo do syna jězdžo zezna- waju so z njej, přetož maju džěn swoje łuki za Delnim Wujezdom w Manjowje, w Rudej, haj hač do Delnjeje Hórki jězdža na łuku. Wochoženjo běchu přjedy stari znaći na Budyskich wikach z bu- tru, twarohom, ale předewšěm z hribami, holanskimi jahodami a ze znatym Wochožanskim luč- wom.

Nětk změjemy lětsa na Serb- skim cyrkwiskim zjězdže skład- nosć domiznu našich lubych Wo- chožanow zeznać. Wochozy same su ryzy holanska wjeska z něh- dže 400 wobydlerjemi. Wochožan-

ski rjany Boži dom je za 2000 du- šow poměrnje mały, ale Čělna a Sprjowje maju same swój Boži dom. Škoda, zo njebudžemy sej móc tutej Božej domaj wobhla- dać, ale po pěskowych pućach je njemóžno z awtom jězdzić. Młody Wochožanski farar, kotryž je tak daloko serbsćinu nawuk- nył, zo je hi. om někotre razy serbski předował, nětk tež hišće w Hamoru Božu službu wotměwa. Tak ma každa wjeska Wochožan- skeje wosady sama swoje kemše. Hdyž pak so Serbja ze wšitkich serbskich wosadow Hornjeje Łu- žicy tam zeńdu, chce so tež cyła Wochožanska wosada raz zhro- madzić na jene kemše w pyšnym Wochožanskim Božim domje.

W.

Nutrnosć za delegatow II. kongresa Domowiny

Hdyž lětsa 14. do 16. apryla II. kongres Domowiny schadžo- waše w Budyšinje, přeprósy ewangelski farar, kotryž sluša do předsydstwa Domowiny, delega- tow na nutrnosć do Božeho domu swj. Michała w Budyšinje.

Bohužel so jenož mała horstka w čichim Božim domje připol- dnju k Božemu slowu a k modlit- wje zeńdze.

Wobžarujemy, zo so hakle po- sledni džeń tajka nutrnosć po- staji. W přichodže ma to być wot wšeho započatka dypk našeho programa.

Dale wobžarujemy, zo so runje tele připoldnje wobjedowa pře- stawka wo po! hodžiny skrótši. Njesta so to, zo by so našej nutr- nosći na tajke wašnje snano za- džěwalo, ale dokelž bě mało chwile. Smy pak skomdžili hny- dom protestować a sym sej wě- sty, zo bychmy wuspěcha měli a w Božim domje by so wjele ludži zešlo.

Hdyž mamy džensa demokra- tiju, dyrbimy tež wšě demokrati- ske móžnoty wužiwać. A každy křesćan njech potom tež wuznaje, što ma za wažne. W.

Budźće powitani nam

Budźće powitani nam,
My so póznajemy k wam.
Koždy, kiž na Chrysta rany
Z nami chce być zawjazany,
Toho lubje witamy,
Jenom' Knjezej slušamy.

Witajće! Wam lubi so,
Chwalić Knjeza lubeho,
Hdyž wšo jemu kěrluš spěwa,
K jehnjećowej česći džěla,
Kotrehož smjerć bolostna
Nas je z nuzy wumohla.

Witajće! Štož swětej je,
Lóšt a kubło najwyše,
Toho sće so hižo wzdałi,
Lěpše sebi požadali,
Jezom Chrysta znajeće,
Tón wam přewšo druhe dže.

Witaj tež, Knjez Jezuso!
Tu maš twoje stadleško,
Kiž so zraduje we tebi,
Je će wuzwoliło sebi.
Žohnuj nas wšěch zhromadnje,
Daj wšěm prawe hrjenje.

Rychtar.